NOTE 1 GENERELL INFORMASJON OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Generell informasjon

Ferd AS er et norsk familieeid investeringsforetak med hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker. Selskapet utøver langsiktig og aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2013 ble vedtatt av styret 8. april 2014.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger selskapsregnskapet i samsvar med Regnskapslovens § 3-9 og Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av selskapsregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Investeringer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der morselskapet Ferd AS har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse eksisterer normalt der Ferd AS direkte har en eierandel på mer enn 50 prosent av den stemmeberettigede kapital.

Datterselskaper klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på datterselskapene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av datterselskaper føres som netto driftsinntekt i resultatregnskapet.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der Ferd har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse. Betydelig innflytelse innebærer at Ferd tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der Ferd har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felles kontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen og måles til virkelig verdi. Verdiendringer på investeringene, løpende avkastning som utbytter og gevinst eller tap ved realisasjon av investeringene føres som netto driftsinntekt i resultatregnskapet.

Salgsinntekter

Inntekter regnskapsføres når de er opptjent. Selskapets salgsinntekter stammer i hovedsak fra levering av tjenester til andre selskaper i samme konsern og andre nærstående parter. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig. Salgsinntekter presenteres som Andre inntekter i resultatregnskapet.

Omregning av utenlandsk valuta

Regnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til Ferd AS. Transaksjoner i utenlandsk valuta i innregnes og måles i NOK på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til NOK basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatregnskapet.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferds balanse og er av vesentlig betydning for selskapets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:
1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
2) Utlån og fordringer
3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1 dersom de primært er anskaffet for å oppnå fortjeneste fra kortsiktige kurssvingninger. Derivater klassifiseres til handelsformål og som omløpsmidler. Balanseført verdi av rentederivater balanseføres som Renteinvesteringer.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet i samsvar med IAS 39 kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 28 og IAS 31. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstille visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av ”virkelig

verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når selskapet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder.

Utlån, fordringer og finansielle forpliktelser måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode. Tap ved verdifall på utlån og fordringer innregnes i resultatet.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter innregnes når selskapet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter i resultatregnskapet.

Finansielle derivater og sikring

Selskapet benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Derivatene blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring i selskapsregnskapet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot Andre inntekter og kostnader i oppstillingen av totalresultatet (OCI) er også ført mot totalresultatet. Skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring på balansedagen.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser, og selskapet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp skatteforpliktelsen netto.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte selskapet og utgiften kan måles pålitelig,mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmidlet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp resultatføres som nedskrivning. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Selskapet har for tiden kun leieavtaler klassifisert som operasjonelle.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Kundefordringer og andre fordringer

Kortsiktige fordringer regnskapsføres ved første gangs innregning til virkelig verdi. Ved senere måling tas det hensyn til avsetninger for faktiske og mulige tap på krav. Selskapet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter. Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd,andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Selskapets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene, resultatføres som finanskostnader. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatregnskapet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når selskapet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Avsetninger

Selskapet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser,det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom diskonteringseffekten er vesentlig.

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser måles ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi og deretter til amortisert kost. Leverandørgjeld og forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen.

Utbytte

Utbytte og utdeling av konsernbidrag som foreslås av styret, klassifiseres som kortsiktig gjeld i regnskapet, i samsvar med unntaksregelen i "Forskrift om forenklet regnskapsstandard" § 3-1,1. ledd nr 4,gitt i medhold av Regnskapslovens § 3-9.

Driftssegmenter

Ferd rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan selskapets ledelse fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og benyttes til kapital- og ressursallokering samt måloppnåelse.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis

ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående parter. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Commitee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2013 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2013:

Endringer til IAS 19 Ytelser til ansatte

I endret IAS 19 tillates ikke "korridormetoden" brukt for regnskapsføring av estimatavvik. Estimatavvik skal med endringen regnskapsføres i sin helhet i andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de oppstår. Ferd har ikke benyttet korridormetoden og endringen har derfor ikke fått noen konsekvenser for Ferd. Endret IAS 19 har videre en ny tilnærming til presentasjon av pensjoner. Pensjonsopptjeningen skal presenteres i resultatet som lønnskostnader, mens netto rente kan presenteres som del av finanspostene. Ferd presenterer netto rente som rentekostnader fra 2013. Sammenlignbare tall for 2012 er omarbeidet. Effekten, som er en ren reklassifisering i resultatregnskapet, fremkommer av Pensjonsnoten (note 15).

Videre skal netto rente i fondsbaserte ordninger beregnes ved bruk av diskonteringsrenten på nettoforpliktelsen, altså pensjonsforpliktelsen fratrukket oppsparte midler. Dette innebærer at avkastning på pensjonsmidlene ikke lenger er relevant, ettersom avkastningen nå er en del av netto rentekostnader.

Endring til IFRS 7 Finansielle instrumenter - opplysninger

Det har kommet en endring i IFRS 7 som innebærer at foretak plikter å gi en rekke kvantitative opplysninger knyttet til motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Ferd har tatt i bruk den endrede standarden fra og med 1.1.2013. Ettersom det ikke er gjennomført noen motregninger i år, har endringene så langt ikke fått konsekvenser for Ferd.

IFRS 13 Måling av virkelig verdi

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser. Hensikten med standarden har vært å samle reguleringen av virkelig verdimåling og opplysninger om virkelig verdi i en enkelt standard. På denne måten har man tatt sikte på å sikre en enhetlig definisjon av virkelig verdi på tvers av de øvrige standardene, samt en ensartet veiledning og like opplysninger om måling til virkelig verdi. Klargjøringene i standarden har ikke medført endrede modeller, beregningsforutsetninger eller prinsipper for Ferds fastsettelse av virkelig verdi.

Standarden gir i tillegg en rekke nye notekrav knyttet til bruk av virkelig verdi i regnskapet. Disse notekravene er innarbeidet i årets noteverk.

Nye og reviderte standarder som ikke tatt i bruk av Ferd:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase knyttet til klassifikasjons- og målereglene er ferdigstilt fra IASB. Klassifikasjons- og målereglene for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak, med unntak for finansielle forpliktelser utpekt til virkelig verdi med verdiendring over resultat (virkelig verdi-opsjon), hvor verdiendringer knyttet til egen kredittrisiko separeres ut og føres over andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Fase 2 som omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og fase 3 som omhandler sikringsbokføring er enda ikke ferdigstilt av IASB. Det er fremdeles uklart når IFRS 9 blir pliktig å anvende, men tidligst vil reglene gjelde med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2017. EU har ikke godkjent bruk av standarden. Ferd avventer foreløpig IFRS 9, men vil anvende IFRS 9 når den blir pliktig. De delene av IFRS 9 som så langt er ferdigstilt har relativt begrensede konsekvenser for Ferd.

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i selskaper som konsolideres, og selskaper som ikke konsolideres, men som foretaket er involvert i. IFRS 12 forener opplysningskravene for datterselskaper, felles kontrollerte virksomheter, tilknyttede foretak og ikke-konsoliderte strukturerte enheter, og samler kravene i én regnskapsstandard. IFRS 12 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller senere (med anledning til tidliganvendelse), og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende IFRS 12 fra og med 1.1.2014, og implementeringen vil få konsekvenser for Ferds noter som følge av økt informasjonskrav.

Endringer til IAS 27 (Revidert) Separat finansregnskap

Som følge av introduksjonen av IFRS 10 og IFRS 12 ble det gjort endringer i IAS 27 som samordner standarden med de nye regnskapsstandardene. IFRS 10 erstattet de delene av IAS 27 som omhandler konsernregnskap. IAS 27 omhandler nå bare selskapsregnskapet. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1.1.2014 og EU har godkjent standarden. Ferd forventer å anvende den endrede standarden fra og med 1. januar 2014.

NOTE 2 ESTIMATER OG SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av regnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatene kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferds balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser (eksempelvis renter) og dels estimater om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårlige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatene blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser. Rapportert verdi på hedgefondene som forvaltes i SI-porteføljen må dessuten normalt justeres for et estimat på likviditetsrabatt.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedskurser. Dersom det ikke finnes markedskurser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kredittratinger.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedskurser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien utfra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med eiendommer

Ferd har datterselskaper med betydelige eiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av estimerte fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:
Eksisterende kontrakter
Forventet fremtidig utleie
Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes til risikofri rente tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:
Beliggenhet
Standard
Forventet markedsutvikling
Leienivå sammenlignet med resten av markedet
Kvalitet på leietakers soliditet
Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien

som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Næringseiendommer som ikke er utleid og eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes normalt ved uavhengig takst.

Fastsettelse av virkelig verdi på datterselskaper med finansielle og industrielle investeringer

Ferd AS eier finansielle og industrielle investeringer indirekte gjennom datterselskaper som er holdingselskaper for disse investeringene. Virkelig verdi av disse datterselskapene er verdsatt til bokført verdi av egenkapitalen, for deretter å justere for ikke bokførte verdiendringer på de underliggende investeringene. De underliggende investeringene er verdsatt etter de samme prinsipper og metoder som Ferd AS' direkteinvesteringer.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til note 15 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

NOTE 3 DRIFTSSEGMENTER

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer sine beslutninger basert på virkelig verdi på selskapets investeringer og verdiendringer på disse. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av kapital- og ressursallokering. Ferd opererer med følgende 5 forretningsområder:

Ferd Capital er en aktiv og langsiktig investor i privateide og børsnoterte selskaper. Ferd Capital har en helhetlig tilnærming til investeringer i mulighetsrommet som strekker seg fra ekspansjonsfasen til modne selskaper. Ferd Capital prioriterer investeringer i selskaper hvor vi har relevant kompetanse. Teamet består av høyt kvalifiserte medarbeidere med operativ erfaring fra finans, strategisk rådgivning og industri. Ferd Capital forvalter konsernets langsiktige aktive egenkapitalinvesteringer, hvor de største investeringene er:

- Elopak (100 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land på alle verdens kontinenter.

- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg.

- TeleComputing (96 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer et bredt spekter av nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester og i tillegg systemutvikling, kundebistand og andre konsulenttjenester.

- Interwell (34 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høytekonologiske brønnverktøy til den internasjonale olje - og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt både i Europa, USA og Midtøsten.

- Swix Sport (100 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid under varemerkene Swix, Ulvang, Toko, Original og Lundhags. Selskapet har en omfattende virksomhet i både Norge og utlandet gjennom datterselskaper i blant annet Sverige, USA, Japan og Tyskland.

- Mestergruppen (92 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjeder.

- Servi (100 prosent eierandel). Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindre og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri. Selskapet tilbyr et bredt sortiment av komponenter innenfor hydraulikk, pneumatikk og glidelagre samt service og vedlikehold av hydraulikksystemer.

Ferd Invest er en aktiv investor som forvalter en betydelig portefølje av nordiske børsnoterte aksjer. Forretningsområdet investerer primært i enkeltaksjer der man mener å se et stort potensial. Porteføljen måles mot en nordisk referanseindeks.

Ferd Special Investments (SI) har et vidt mandat til å gjøre investeringer, men har hittil hovedsakelig kjøpt hedgefondandeler i annenhåndsmarkedet. SI gjør investeringer der Ferd ser muligheter innenfor denne nisjen.

Ferd Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Forretningsområdet skal gi en god risikojustert avkastning og sørge for risikospredning for Ferd.

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Virksomheten er fokusert rundt utvikling av kontor-, lager- og logistikkeiendommer samt utvikling av boligeiendom for salg, i hovedsak i Oslo-området. Prosjektene gjennomføres dels i egen regi, dels i samarbeid med utvalgte eksterne samarbeidspartnere. Ferd Eiendom investerer også i utenlandske eiendomsfond.

Øvrig Virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond, som har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen fremfor å allokeres til et eget forretningsområde. Disse verdipapirene er derfor del av Øvrig virksomhet. "Small Caps"-mandatet, som består av enkeltposter i børsnoterte selskaper hvor tidsperspektivet potensielt kan være noe lengre enn for Invest, inngår også i Øvrig virksomhet. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og internbank.

Beløp i NOK 1 000	**Ferd AS**	**Ferd Capital**	**Ferd Invest**	**Ferd Special Investments**	**Ferd Hedgefond**	**Ferd Eiendom**	**Øvrig virksomhet**
Resultat 2013							
Driftsinntekter	**5 410 746**	2 448 792	1 489 658	573 629	196 366	191 812	510 488
Driftskostnader	**- 177 658**	- 62 682	- 18 455	- 21 153	- 4 894	- 9 278	- 61 196
Driftsresultat	**5 233 089**	**2 386 111**	**1 471 203**	**552 476**	**191 472**	**182 534**	**449 292**

Balanse 31.12.13							
Investeringer i datterselskaper	**11 403 639**	9 468 879		44 547		1 304 661	585 551
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	**12 539 232**	158 290	4 985 020	1 992 851	2 227 204	130	3 175 738
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	**274 870**	1 190 694	53 737	184 636	30 896	238 910	-1 424 003
Øvrige eiendeler	**275 473**	29 211	1 235	144 604	25 300	47 889	27 234
Sum eiendeler	**24 493 214**	**10 847 074**	**5 039 992**	**2 366 638**	**2 283 400**	**1 591 591**	**2 364 520**

Beløp i NOK 1 000	**Ferd AS**	**Ferd Capital**	**Ferd Invest**	**Ferd Special Investments**	**Ferd Hedgefond**	**Ferd Eiendom**	**Øvrig virksomhet**
Resultat 2012							
Driftsinntekter	3 936 778	1 731 345	654 655	174 584	137 678	72 390	1 166 127
Driftskostnader	- 196 627	- 91 091	- 24 005	- 12 411	- 8 292	- 13 409	- 47 418
Driftsresultat	**3 740 151**	**1 640 254**	**630 650**	**162 173**	**129 385**	**58 981**	**1 118 709**
Balanse 31.12.12							
Investeringer i datterselskaper	8 610 741	6 781 355		35 438		1 168 849	625 100
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	12 320 087	1 241 127	3 473 772	1 464 558	1 607 396	130	4 533 104
Bankinnskudd / trekk på konsernkonto	911 028	117 936	31 048	202 900	82 788	222 206	254 150
Øvrige eiendeler	969 273	772 645	21 623	71 360		41 828	61 816
Sum eiendeler	**22 811 130**	**8 913 063**	**3 526 443**	**1 774 256**	**1 690 185**	**1 433 013**	**5 474 171**

NOTE 4 INNTEKTER FRA FINANSIELLE INVESTERINGER

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer *)	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	152 627	2 473 235		**2 625 863**
Noterte aksjer og andeler	110 698	1 091 666	352 266	**1 554 631**
Unoterte aksjer og andeler	1 491	408 887	42 158	**452 536**
Hedgefond	6 764	486 542	253 512	**746 819**
Renteinvesteringer	- 3 160	- 19 540	32 746	**10 047**
Sum 2013	**268 421**	**4 440 791**	**680 683**	**5 389 895**

Beløp i NOK 1 000	Utbytter og konsernbidrag fra finansielle investeringer *)	Urealiserte verdiendringer på finansielle investeringer	Netto gevinster ved salg av finansielle investeringer	Sum
Investeringer i datterselskaper	101 786	1 662 327		1 764 113
Noterte aksjer og andeler	72 442	355 399	149 066	576 907
Unoterte aksjer og andeler	21 322	1 377 081	- 137 596	1 260 808
Hedgefond	9 749	125 287	161 937	296 973
Renteinvesteringer	- 1 570	19 849		18 279
Sum 2012	**203 730**	**3 539 942**	**173 407**	**3 917 079**

*) Utdelinger fra fondsinvesteringer bokføres hovedsakelig mot kostpris på investeringene, og resultatføres ikke.

NOTE 5 **LØNNSKOSTNADER OG GODTGJØRELSER**

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Lønn	107 099	123 145
Sosiale avgifter	17 464	16 770
Pensjonskostnader (se note 15)	- 25 478	4 397
Andre ytelser	2 227	3 359
Sum	**101 312**	**147 671**

Gjennomsnittlig antall årsverk	39	43

Lønn og honorarer til konsernsjef

Beløp i NOK 1 000	Lønn	Bonus	Naturalytelser	Pensjon
John Giverholt	3 287	2 297	234	1 218

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til en årslønn. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferds kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G og oppebærer med det rett til en ytelsespensjon. Denne ordningen er fra 2014 erstattet med en innskuddsordning (se også note 15). Konsernsjefen har dessuten en ytelsesordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G men oppad begrenset til ca 2,2 mill , samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

Ferd AS har en fordring på konsernsjefen på kr 600 000 som renteberegnes etter markedsmessige vilkår. Ferd AS har tilfredsstillende pantesikkerhet for dette lånet. Lånet har ingen definert avdragsplan.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 6 **ANDRE DRIFTSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Leie av bygninger o.l.	5 850	6 006
Honorarer til advokater, konsulenter og revisor	29 374	20 815
Reisekostnader	1 635	2 243
Tap og endring i nedskrivning på fordringer	13 444	1 888
Andre kostnader	24 151	15 798
Sum	**74 455**	**46 750**

NOTE 7 **KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER**

Oversikt over honorar til selskapets revisor, revisjons- og rådgivningsselskapet Ernst og Young AS:

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Revisjonshonorar	1 111	1 330
Andre attestasjonstjenester	18	12
Skattemessige tjenester		12
Andre tjenester utenfor revisjon	1 520	940
Sum	**2 649**	**2 295**

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt bistand til oversettelse av årsregnskap. Alle beløp er eks mva.

NOTE 8			**SKATTER**
Beløp i NOK 1 000	**2013**		**2012**
Skattekostnad består av			
Betalbar inntektsskatt			1 931
Endring i utsatt skatt	146 737		- 38 366
Skatt relatert til tidligere år	31 736		3 122
Skatteeffekt av netto avgitt konsernbidrag			69 113
Skattekostnad	**178 473**		**35 800**
Betalbar skatt i balansen			
Beløp i NOK 1 000	**2013**		**2012**
Årets betalbare skatt			1 931
Innbetalt forhåndsskatt			- 1 440
Betalbar skatt fra tidligere år	32 228		
Betalbar skatt i balansen	**32 228**		**492**
Avstemming fra nominell til effektiv skattesats			
	2013		**2012**
Resultat før skattekostnad	5 164 811		3 664 764
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (28%)	1 446 147		1 026 134
Ikke skattepliktige gevinster/tap og utdelinger på verdipapirer	- 187 854		- 34 861
Urealiserte verdiendringer på verdipapirer	-1 112 420		- 959 693
Justering av skatt tidligere perioder	31 736		3 122
Effekt av endring i skattesats	- 4 743		
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	5 607		1 098
Skattekostnad	**178 473**		**35 800**
Effektiv skattesats	3,5 %		1,0 %
Utsatt skattefordel og utsatt skatt			
Beløp i NOK 1 000	**2013**		**2012**
Fordringer	- 6 791		- 3 310
Aksjer og andeler	200 624		1 285
Varige driftsmidler	5 196		6 874
Avsetninger			- 5 662
Netto pensjoner	- 5 556		- 19 508
Fremførbart underskudd	- 65 419		
Balanseført verdi 31.12, utsatt skattefordel (-) / skatteforpliktelse	**128 054**		**- 20 320**
Endring i netto balanseført utsatt skatt			
Beløp i NOK 1 000	**2013**		**2012**
Balanseført verdi 1.1.	- 20 320		16 903
Resultatført i perioden	146 737		- 38 366
Innfusjonert (se note 19)	- 1 048		
Skatt ført mot totalresultatet (estimatavvik, pensjoner)	2 685		1 143
Balanseført verdi 31.12	**128 054**		**- 20 320**

NOTE 9 **VARIGE DRIFTSMIDLER**

2013

Beløp i NOK 1 000	**Bygninger og tomter**	**Driftsløsøre og inventar**	**Sum**
Anskaffelseskost 01.01.	3 080	22 066	25 146
Tilgang	38	1 646	1 684
Avgang		- 3 810	- 3 810
Anskaffelseskost 31.12.	**3 118**	**19 902**	**23 020**
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.		15 198	15 198
Årets avskrivninger		1 891	1 891
Avgang avskrivninger		- 2 151	- 2 151
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		**14 938**	**14 938**
Balanseført verdi 31.12.	**3 118**	**4 964**	**8 082**
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	-	4-10 år	
Avskrivningsplan		Lineær	

2012

Beløp i NOK 1 000	**Bygninger og tomter**	**Driftsløsøre og inventar**	**Sum**
Anskaffelseskost 01.01.	2 709	19 906	22 615
Tilgang	371	2 925	3 296
Avgang		- 765	- 765
Anskaffelseskost 31.12.	**3 080**	**22 066**	**25 146**
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.		13 262	13 262
Årets avskrivninger		1 936	1 936
Avgang avskrivninger			
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.		**15 198**	**15 198**
Balanseført verdi 31.12.	**3 080**	**6 868**	**9 948**
Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	-	4-10 år	
Avskrivningsplan		Lineær	

NOTE 10 **AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL OVER 10 %**

	Forretningskontor	Eierandel
Datterselskap		
Elopak AS	Røyken	100,0 %
FC Well Invest AS	Bærum	100,0 %
FC-Invest AS	Bærum	100,0 %
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100,0 %
1912 Top Holding AS	Bærum	100,0 %
Ferd Eiendom AS	Bærum	100,0 %
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100,0 %
Ferd MG Holding AS	Bærum	96,6 %
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100,0 %
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100,0 %
Swix Sport AS	Oslo	100,0 %
Anleggsaksjer og -andeler > 10 % eierandel		
Herkules Capital I AS		40,0 %
Omløpsaksjer og andeler > 10 % eierandel		
ARKeX Ltd		18,2 %
CF Engine AS		37,9 %
Energy Ventures AS		31,8 %
Energy Ventures IS		19,1 %
Energy Ventures II AS		26,0 %
Energy Ventures II KS		22,1 %
Energy Ventures III AS		25,0 %
Energy Ventures III GP LP		25,0 %
Energy Ventures III LP		18,7 %
Eniram Ltd		27,6 %
Herkules Private Equity Fund I (LP-I) Limited		76,1 %
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited		74,5 %
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited		25,1 %
Intera Fund I		12,0 %
Marical Inc		22,4 %
Napatech AS		22,3 %
NMI AS		12,5 %
NMI Fund III		31,3 %
NMI Global		12,5 %
NMI Frontier		12,5 %
NRP Fleetfinance IV D.I.S		20,0 %
SPV Herkules II LP		81,5 %
Streaming Media AS		17,2 %
Vensafe ASA		23,1 %

NOTE 11 FINANSIELLE INSTRUMENTER OG BRUK AV VIRKELIG VERDI

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsverdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kurser (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettingsmetode. Ved verdsettingen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettingsmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsområdet, av Ferds konsernledelse og til slutt av Ferds styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettingsmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettingsmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettingsmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipp for verdsettelse og bruk av verdsettingsmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi.

Verdsettelsesmetoder

Verdien av datterselskaper er fastsatt ved ta utgangspunkt i selskapenes bokførte egenkapital og justere for ikke bokførte verdiendringer. Underliggende investeringer verdsettes etter samme prinsipper som investeringer eid direkte i Ferd AS, som beskrevet nedenfor.

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i unoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultippel. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV/EBITDA, EV/EBITA og EV/EBIT. Det gjøres deretter fradrag for en likviditetsrabatt og et tillegg for en kontrollpremie. I selskaper hvor Ferd har betydelig innflytelse på et selskaps beslutninger, vil normalt likviditetsrabatten og kontrollpremien utligne hverandre. Korrigeringene gjøres direkte på multippelen. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i verdipapiret, benyttes denne ofte som grunnlag for vår verdsettelse.

Flere av ventureinvesteringene er selskaper uten positiv kontantstrøm. Dette medfører at det knytter seg større grad av usikkerheter ved verdsettelsene av disse selskapene. Verdsettelsene baseres på internasjonale retningslinjer for verdsettelse (EVCA guidelines). Investeringen måles til kostpris men prisingen justeres for fremdrift i forhold til forretningsplan eller dersom det har skjedd en transaksjon.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV). Ferd gjør en kritisk vurdering av om rapportert NAV kan legges til grunn som virkelig verdi, basert på egenskaper ved fondet. I mange tilfeller må rapportert NAV justeres, eksempelvis for en likviditetsrabatt. Special Investments kjøper hedgefond i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra ekstern megler for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV.

Utleieeiendommer er verdsatt ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsverdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Ved beregningen legges det til grunn at eiendommen brukes på beste mulige måte. Andre eiendommer verdsettes til uavhengig takst.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av selskapets finansielle instrumenter samt hvordan disse er behandlet i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

		Finansielle instrumenter målt til amortisert kost			
Beløp i NOK 1 000	Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet	Utlån og fordringer	Finansiell forpliktelse	SUM	Virkelig verdi
Anleggsmidler					
Investeringer i datterselskaper	11 403 639			11 403 639	11 403 639
Lån til foretak i samme konsern					

Andre langsiktige fordringer		42 663	42 663	42 663
Sum 2013	**11 403 639**	**42 663**	**11 446 302**	**11 446 302**
Sum 2012	**8 610 741**	**743 007**	**9 353 748**	**9 353 748**

Omløpsmidler				
Kortsiktige fordringer mot selskap i samme konsern		66 907	66 907	66 907
Andre kortsiktige fordringer		157 821	157 821	157 821
Noterte aksjer og andeler	5 241 213		5 241 213	5 241 213
Unoterte aksjer og andeler	2 922 904		2 922 904	2 922 904
Hedgefond	4 361 911		4 361 911	4 361 911
Renteinvesteringer	13 205		13 205	13 205
Bankinnskudd		274 870	274 870	274 870
Sum 2013	**12 539 232**	**499 598**	**13 038 830**	**13 038 830**
Sum 2012	**12 320 087**	**1 107 027**	**13 427 114**	**13 427 114**

Langsiktig gjeld				
Langsiktig rentebærende gjeld				
Sum 2013		**-**	**-**	**-**
Sum 2012		**2 493 514**	**2 493 514**	**2 493 514**

Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		1 891	1 891	1 891
Offentlige avgifter		8 757	8 757	8 757
Gjeld til selskap i samme konsern		83 064	83 064	83 064
Annen kortsiktig gjeld		20 648	20 648	20 648
Sum 2013		**114 360**	**114 360**	**114 360**
Sum 2012		**299 136**	**299 136**	**299 136**

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer eid av Ferd Invest og allokert til Small Caps mandatet blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstiller ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Enkelte fond i Ferds hedgefond-portefølje vurderes å tilfredsstille kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, aksjefond, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferds øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Verdsettelsen gjøres basert på verdsettelsesmodeller der deler av den benyttede informasjonen ikke kan observeres i markedet. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes på nivå 3. Aksjer med liten eller ingen omsetning, hvor det kreves en intern verdsettelse for å fastsette virkelig verdi vurderes på nivå 3. For Ferd gjelder dette alle ventureinvesteringer, private equity investeringer og fondsinvesteringer der rapportert NAV justeres. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokerer hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom

nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets finansielle eiendeler målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2013
Investeringer i datterselskaper			11 403 639	11 403 639
Noterte aksjer og andeler	5 241 213			5 241 213
Unoterte aksjer og andeler			2 922 904	2 922 904
Hedgefond		2 360 531	2 001 381	4 361 911
Renteinvesteringer		13 205		13 205
Sum 2013	**5 241 213**	**2 373 736**	**16 327 923**	**23 942 871**

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2012
Investeringer i datterselskaper			8 610 741	8 610 741
Noterte aksjer og andeler	3 476 584			3 476 584
Unoterte aksjer og andeler		6 448	5 619 273	5 625 721
Hedgefond		1 600 948	1 461 746	3 062 694
Renteinvesteringer		155 088		155 088
Sum 2012	**3 476 584**	**1 762 484**	**15 691 760**	**20 930 828**

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.13	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Overføringer til og fra nivå 3	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.13
Investeringer i datterselskaper	8 610 741	450 360	- 130 697		2 473 235		11 403 639
Unoterte aksjer og andeler	5 619 273	221 876	-3 364 254		409 528	36 481	2 922 904
Hedgefond	1 461 746	503 209	- 631 164		386 655	280 935	2 001 381
Sum	**15 691 760**	**1 175 445**	**-4 126 115**		**3 269 418**	**317 416**	**16 327 924**

Beløp i NOK 1 000	IB 01.01.12	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Overføringer til og fra nivå 3	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.12
Investeringer i datterselskaper	6 483 565	469 949	- 5 100		1 662 327		8 610 741
Unoterte aksjer og andeler	4 603 667	186 454	- 390 765	- 6 448	1 363 961	- 137 596	5 619 273
Hedgefond	1 477 781	690 982	- 490 577	- 375 735	61 247	98 048	1 461 746
Sum	**12 565 013**	**1 347 385**	**- 886 442**	**- 382 183**	**3 087 535**	**- 39 548**	**15 691 760**

Oversikt over benyttede inndata og sensitivitetsanalyse

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferds investeringer, allokert til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1 000	Balanseført verdi per 31.12.13	Benyttede og implisitte EBITDA-multipler	Verdi, dersom multippel reduseres med 10%	Benyttet diskonterings-rente	Verdi, dersom renten økes med 1 prosentpoeng	Estimerte rabatter ihht megler (intervall)	Verdi dersom rabatten økes med 10 prosentpoeng
Investering i Ferd Eiendom AS 1)	1 304 661			7,5% - 9,0%	1 142 661		

Øvrige investeringer i datterselskaper	10 098 978	7,3 - 10	8 702 978			
Unoterte aksjer og andeler 2)	2 922 904	7,6 - 9,5	2 641 504			
Hedgefond 3)	2 001 381			12 % - 76 %		1 767 679

1) Ca 35 % av Ferd Eiendom AS' portefølje er utleieeiendommer og sensitive for endring i diskonteringsrente.

2) Ca 63 % av investeringene er sensitive for endring i multippel. De øvrige investeringene verdsettes på andre måter.

2) Ca 92 % av hedgefondene er sensitive for endring i rabatt. De øvrige investeringene verdsettes på andre måter.

NOTE 12 **RISIKOSTYRING - INVESTERINGSAKTIVITETER**

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring på området.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot, skulle oppleve kraftige og raske fall. Ferds totalportefølje skal ha maksimalt 35 prosent verdifallsrisiko, gitt visse forutsetninger. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stresstester. Tapsrisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har et sterkt fokus på likviditet. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden i note 16.

Valutarisiko

Ferd har definert intervaller for eksponering i norske kroner, euro, amerikanske dollar og svenske kroner. Så lenge eksponeringen ligger innenfor disse intervallene, gjør Ferd ingen valutatilpasninger. I de tilfellene Ferd har en eksponering utover disse intervallene iverksettes det tiltak for å tilpasse eksponeringen til den etablerte valutakurven.

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nyansere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stresstestscenario har et verdifall på 1,5-1,7 ganger markedet (30-50 prosent i Norge og 20-35 prosent i utlandet).

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 500 000	-4 400 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-1 600 000	-1 100 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 200 000	- 200 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 100 000	- 600 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	**-7 400 000**	**-6 300 000**
Verdifall i % av verdijustert egenkapital	31%	32%

Inkludert i grunnlaget for verdifallsrisikoen for 2013 er Ferd Capitals kjøp av 24 prosent av Interwell i januar 2014.

NOTE 13 BANKINNSKUDD

Blant balanseførte bankinnskudd inngår følgende bundne midler:

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Skattetrekkskonto	5 669	5 518

NOTE 14 **AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON**

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.13 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per 31.12.13 var:

	Antall aksjer	Eierandel
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS:	Rolle	Eierandel
Johan H. Andresen	Styrets leder	15,20%

Barna til Johan H. Andresen eier ca 85 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

NOTE 15 **PENSJONSKOSTNADER OG - FORPLIKTELSER**

Ferd har etablert pensjonsordninger i samsvar med norske lovkrav. De ansatte deltar i ytelsesbaserte og innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Frem til og med 2013 har alle ansatte vært medlem av en ytelsesbasert pensjonsordning for lønn opp til 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp (G). Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarielle gevinster og tap innregnes i totalresultatet. Den ytelsesbaserte ordningen er avsluttet ved nyttår. Utstedelser av fripoliser er gjennomført i 2014. Effekten av planendringen er resultatført i 2013. Fra januar 2014 vil alle ansatte være medlem av en innskuddsordning for lønn under 12 G.

For lønn over 12 G har Ferd etablert en pensjonsordning som innebærer at de ansatte opptjener en pensjonsrettighet hvert år. Samtidig med etableringen ble ordningen lukket for nyansatte. Rettigheten består av en andel av lønnen over 12 G, samt en avkastningskomponent som avhenger av den ansattes valgte risikoprofil. Pensjonsordningen har mange fellestrekk med en innskuddsordning, men ettersom Ferd ikke gjennomfører løpende utbetalinger til et fond, men har valgt å sitte med avkastningsrisikoen selv, skal ordningen regnskapsmessig klassifiseres som en ytelseseordning. Ferd har innregnet forpliktelsen som en pensjonsforpliktelse og kostnadsfører de løpende innskuddene og den løpende avkastningen etter hvert som de pådras. Forpliktelsen er ikke neddiskontert.

Konsernledelsen har dessuten en førtidspensjonsordning som gir de anledning til å gå av fra fylte 65 år. Dette er også en ytelsesordning.

Økonomiske forutsetninger per 31. desember

	2013	**2012**
Diskonteringsrente	3,30%	2,20%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,30%	3,60%
Forventet lønnsvekst	3,75%	3,25%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,30%
Forventet regulering av G	3,50%	3,00%

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER

Spesifikasjon av innregnet forpliktelse

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	20 579	27 976
Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser	62 716	102 614
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	83 295	130 590
Virkelig verdi av pensjonsmidler	62 716	60 920
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i balansen	**20 579**	**69 670**

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 01.01	130 590	137 448
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	10 326	13 715
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	4 361	2 819
Estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	- 13 054	- 9 017
Planendringer	- 35 855	- 9 826
Utbetalte ytelser	- 13 073	- 4 549
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	**83 295**	**130 590**

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	60 920	61 000
Forventet avkastning på pensjonsmidler	1 303	2 548
Estimatavvik på pensjonsmidlene	- 3 464	- 4 936
Bidrag fra arbeidsgiver	7 433	6 455
Administrasjonskostnader	- 51	- 508
Utbetalte ytelser	- 3 425	- 3 639
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	**62 716**	**60 920**

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000	2013	2012
Egenkapitalinstrumenter	9 059	8 800
Statsobligasjoner	7 058	6 856
Bedriftsobligasjoner	12 687	12 324
Andre gjeldsinstrumenter, herunder strukturert gjeld	25 340	24 614
Eiendomsinvesteringer	7 191	6 985
Bankinnskudd	1 381	1 341
Sum pensjonsmidler	**62 716**	**60 920**

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2013	2012
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	13 054	9 017
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)	- 3 464	- 4 936
Netto resultatført estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	**9 590**	**4 081**

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap

Beløp i NOK 1 000	2013	2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	10 326	13 715
Planendringer	- 35 855	- 9 826
Administrasjonskostnader	51	508
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som lønnskostnader	**- 25 478**	**4 397**
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	4 361	2 818
Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 1 303	- 2 548
Sum pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet som rentekostnader	**3 058**	**270**

NOTE 16 **LANGSIKTIG GJELD**

Langsiktig rentebærende gjeld fordelt på valuta

Beløp i NOK 1 000	**Lånebeløp i NOK 2013**	**Lånebeløp i NOK 2012**
NOK	-	500 000
USD	-	1 113 050
EUR	-	880 464
Balanseført verdi 31.12.	**-**	**2 493 514**

Ferd har en samlet lånefasilitet på 6 milliarder NOK, men har ikke trukket på denne fasiliteten per 31.12.13.

NOTE 17 **TRANSAKSJONER OG MELLOMVÆRENDER MED SELSKAP I SAMME KONSERN**

Ferd AS har følgende utlån og mellomværender mot andre foretak i samme konsern:

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Fordringer		
Langsiktige utlån til foretak i samme konsern		675 967
Kortsiktige fordringer mot foretak i samme konsern	66 907	64 648
Sum fordringer	66 907	740 615

Gjeld		
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern	83 064	272 498
Sum gjeld	83 064	272 498

Alle konserninterne mellomværender forrentes med 6 mnd NIBOR + 2%-poeng.
Langsiktige lån forrentes til antatte markedsbetingelser.

Beløp i NOK 1 000	**2013**	**2012**
Tjenester fakturert til konsernselskaper		
Stabstjenester	8 169	7 479
Eiendomsforvaltning	10 628	10 819
Sum inntekter	18 798	18 298

Renteinntekter på konserninterne lån		
Renteinntekt	47 576	53 839
Sum renteinntekt	47 576	53 839

NOTE 18 **BETINGEDE OG IKKE BALANSEFØRTE FORPLIKTELSER**

Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i NOK 1 000	2013	2012
Ikke utbetalt, men kommittert kapital til fondsinvesteringer	748 054	828 261
Sum	**748 054**	**828 261**

Betingede forpliktelser og tvister

Ferd AS er ikke part i noen rettssaker for tiden.

NOTE 19 **FUSJON**

Ferd AS har per 29.8.13 innfusjonert de heleide datterselskapene Ferd Capital Partners AS, Det Oversøiske Compagnie og Kapole II AS. Fusjonen er gjennomført etter reglene om forenklet mor-datterfusjon i Aksjeloven, og det er ikke utstedt vederlag. Som følge av at overdragende selskap var heleid datterselskap av overtakende, er fusjonen regnskapsført etter reglene om konsernkontinuitet.